

תוכן עניינים

פרק א': מבוא.....	1
פרק ב': האם "הרשימה" הקבועה בסעיף 149 לחוק הינה רשימה סגורה ...	3
פרק ג': דיון במעמד הצדדים.....	5
פרק ד': חוסר סמכות מקומית - סעיף 149(1) לחוק.....	7
פרק ה': חוסר סמכות עניינית - סעיף 149(2) לחוק.....	13
פרק ו': פגם או פסול בכתב האישום - סעיף 149(3) לחוק.....	21
פרק ז': העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה - סעיף 149(4) לחוק.....	37
פרק ח': זיכוי קודם או הרשעה קודמת בשל המעשה נושא כתב האישום - סעיף 149(5) לחוק.....	87
פרק ט': משפט פלילי אחר תלוי ועומד נגד הנאשם בשל המעשה נושא כתב האישום - סעיף 149(6) לחוק.....	93
פרק י': חסינות - סעיף 149(7) לחוק.....	95
פרק י"א: התיישנות - סעיף 149(8) לחוק.....	127
פרק י"ב: חנינה - סעיף 149(9) לחוק.....	143
פרק י"ג: הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית - הגנה מן הצדק - סעיף 149(10) לחוק.....	145
1. מבוא.....	145
2. אכיפה מפלה שאיננה מכוונת - האם היא יכולה להוות עילה להפעלת דוקטרינת ההגנה מן הצדק?.....	154
3. אכיפה מפלה כעילה להגנה מן הצדק בהלכה הפסוקה.....	154
4. הטעמים המורים על מתן פרשנות מרחיבה לדוקטרינת ההגנה מן הצדק, ועל החלתה על יסוד הטענה להפליה פסולה בהעמדה לדין.....	156
5. על הביקורת המינהלית בפלילים ודוקטרינת ההגנה מן הצדק.....	158
6. היחס שבין שתי הדוקטרינות, נקודות הממשק ביניהן וגבולות גזרתן.....	159
7. סיכום ביניים - תחולתה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק במצבי מחדל ורשלנות מצד הרשות.....	160
8. שיהוי בלתי-סביר בהגשת כתב האישום כעילה להגנה מן הצדק.....	161
9. תחולתה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק על פעולות עובדי מדינה.....	162
10. חוות-דעתה של כב' השופטת ד' ברק-ארז בהילכת ורדי.....	163
11. הילכת ורדי - הכרעה לגופו של המקרה.....	165
12. המועד להעלאת הטענה - אימתי?.....	173
13. מהם שלושת השלבים לבחינת טענת ההגנה מן הצדק.....	175
14. אכיפה בררנית.....	175

15.	פגמי/מחדלי החקירה וההליך הפלילי	180
16.	נטל ההוכחה	181
17.	פרסום ההליך בכלי התקשורת כבסיס להעלאת טענת ההגנה מן הצדק	182
18.	עמדת התביעה סותרת והפוכה באותה פרשה ביחס לאותה תשתית ראייתית	194
19.	התנהלות נפסדת של הרשות	202
20.	אי-המצאת חומר חקירה לידי ההגנה	208
21.	פגיעה ממשית בצדק ובהגינות המשפטית	213
22.	אפלייה פסולה	214
23.	התעמרות מצד הרשות המסים	214
24.	אי-עמידה בהתחייבות המדינה	215
25.	מקרים בהם נתקבלה טענת ההגנה מן הצדק	229
26.	פסיקת הוצאות הגנה	251
27.	הפליה קיצונית ונסיבות יוצאות דופן - דעת מיעוט	251
28.	לצורך הוכחת טענה לאכיפה בררנית, מן ההכרח להציג תשתית עובדתית מבוססת. גם בנסיבות אלה, ביטול כתב האישום, עקב קבלת טענה בדבר אכיפה בררנית, שמור למקרים חריגים מאוד. על כתפיו של הטוען לאכיפה בררנית מוטל נטל כבד	252
29.	עוצמת הפגמים אשר נפלו בהליכי החקירה היא מינורית, ולא מתעוררת "פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות"	253
30.	ה"דוגמאות" השונות שהובאו על-ידי המבקש, אינן מלמדות על חשש כנה לפגיעה בתחושת הצדק וההגינות, וודאי שלא מדובר ב"פגיעה חריפה"...	254
31.	רק במקרים חריגים ביותר תקים התנהלות נפסדת של הרשות לנאשם "הגנה מן הצדק"	254
32.	עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי, ראוי, צודק והוגן	255
33.	הפרות חמורות - התנהלות גורמי החקירה שהיתה נגועה בליקויים מהותיים ביותר - קבלת טענת ההגנה מן הצדק	255
34.	בית-המשפט הגבוה לצדק לא יתערב במהלך ניהולו של משפט פלילי כאשר הערכאה הדיונית דחתה טענת הגנה מן הצדק	256
35.	ביטול כתב אישום שהוגש נגד אדם שהודח על-ידי סוכן רשות לעבור עבירה מכוחה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק - במקרים חריגים וחמורים ביותר של אי-הגינות בהתנהלות הרשויות	257
36.	הגנה מן הצדק - רק במערכת נסיבות יוצאות דופן	258
37.	התאמת הדין לפשיעה במרחב האינטרנטי תעשה באופן שיעלה בקנה אחד עם עקרונות הצדק וההגינות העומדים ביסוד דוקטרינות "ההגנה מן הצדק" ו"הזכות להליך הוגן"	258

38. נאותות התנהלותם של גורמי אכיפת החוק יכולה להיות בגדר הגנה מן הצדק.....	259
39. הרתעת הרבים - הגנה מן הצדק.....	260
40. אף אם הפגמים בהתנהלות החוקרים מצדיקים לשקול סעד של הגנה מן הצדק שהוא מתון יותר מביטול כתב האישום, אין מקום להיענות לטענה שיש להמיר את סעיף העבירה מרצח להריגה. אין הצדקה, לכך שיזכה להקלה משמעותית בעונשו.....	260
41. החלטת רשויות האכיפה להעמיד לדין את פלוני ובו בעת להימנע מהגשת כתב אישום נגד אלמוני, החשוד אף באותה פרשה.....	261
42. טענות הנאשם טענות בירור עובדתי שמקומו במהלך ההליך ולא ניתן להקדים ולקבוע כי יש בהם כדי ליצור הגנה מן הצדק בשלב זה.....	262
43. ביטול כתב אישום בגין טענת הגנה מן הצדק כשאין מדובר בהתנהגות זדונית או שערורייתית של המאשימה, אלא בהתנהגות רשלנית או שגויה מצידה, שמורה למקרים מיוחדים, ראויים ו"נדירים" בלבד.....	263
44. אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון, במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני-אדם דומים או בין מצבים דומים, לשם השגת מטרה פסולה או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא.....	264
45. הימנעות מהגשת כתב אישום, בנסיבות אותן פירטה התביעה, אינה מהווה אכיפה בררנית ביחס למקרים אחרים בהם הוגש כתב אישום.....	264
46. אין עבירה כלכלית מורכבת הכרוכה בפענוחן של סוגיות עובדתיות ומשפטיות סבוכות, כעבירת רכוש פשוטה שאין כל קושי לגלותה ולבסס ראיות להגשת כתב אישום בגינה.....	265
47. התערבות ערכאת הערעור בממצאים מעין אלו, אשר נקבעו על-ידי הערכאה הדיונית, תיעשה במקרים חריגים ומצומצמים בלבד.....	265
48. ניהול קובלנה פלילית יפגום בעקרונות הצדק וההגינות המשפטית לאור המניע הנפסד העומד מאחורי הגשת הקובלנה.....	266
49. לא כל התנהגות פסולה של הרשות תגרום לביטול כתב האישום.....	266
50. האם חומר הדרוש לנאשם לצורך ביסוסה של טענת הגנה מן הצדק משום אכיפה בררנית הוא בבחינת "חומר חקירה" אשר המסלול המתאים להשגתו הוא מכוח סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.....	267
51. תחושת הצדק מחייבת התערבות בית-המשפט, המדובר בהתערבות מדודה.....	268
52. הגנה מן הצדק - לא ניתן להכריע בשלב הטענות המקדמיות.....	269
53. בית-המשפט, במסגרת טענה להגנה מן הצדק, לא ישמש כ"תובע על" הבוחן את הקרביים של שיקול-הדעת של הפרקליטות בהחלטתה ויש להחזיק את רשויות האכיפה בחזקת תקינות המעשה המינהלי.....	270
54. לא ניתן להכריע בטענות המבקשת בהליך המקדמי.....	271

55. טענת ההגנה מן הצדק עשויה לעלות על-ידי הנאשמות בהליך אחר, זאת ככל שתידרש לחזור ולעמוד למשפט פלילי באותו עניין בו עוסקת הקובלנה.....	273
56. הגם שהנאשם הצביע על פסול אף בהתנהלות הקובל, אין בכך כדי להקים לו הגנה מן הצדק כנגד הקביעה כי בצע עבירה.....	273
57. אין מקום להתערבות בשיקול-דעת התביעה, אשר הפעילה שיקול-דעתה בסבירות.....	274
58. המחדל לא מצדיק הענקת סעד קיצוני בדמות ביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק.....	275
59. האם וכיצד משליכה התנהגותו של מעורב על מעשיו ואשמתו של הנאשם.....	276
60. עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי והוגן.....	277
61. שיהיו ניכר בהגשת כתב האישום עשוי להביא להחלתו של עקרון ההגנה מן הצדק. אולם החלטה מסוג זה שמורה למקרים חריגים, ובהתקיים מספר תנאים מצטברים.....	278
62. לא ניתן לטעון לקיומה של אפליה כזו או אחרת, מבלי להניח תשתית עובדתית המקימה, לכל הפחות, בסיס ראשוני לקיומה.....	279
63. מקרים דומים לזה של הנאשמת, בהם נמנעה המאשימה, מהעמדה לדין או לא אכפה כלל, הפרת הסדרי ראייה, מטעמי מדיניות של אופן אכיפתן הנכון עשוי הדבר להקים למבקשת "הגנה מן הצדק".....	279
64. יש להבחין בין אכיפה בררנית שישודרה בטעמים מפלים ועל-כן היא פסולה, לבין אכיפה חלקית המבוססת על נימוק ענייני.....	280
65. במסגרת טענת הגנה מן הצדק בהליך של קובלנה פלילית, יש להרחיב את "ארגז הכלים" העומד לרשות בית-המשפט.....	281
66. אכיפה בררנית - האם הרשות הפלטה בין הנאשם לבין נאשמים פוטנציאליים אחרים, שכלפיהם לא ננקטה אותה אמת-מידה.....	282
67. דוקטרינת ההגנה מן הצדק יוצרת תריס ומגן מפני ניהול משפט פלילי נגד אדם אם ניהול המשפט הפלילי נגדו סותר באופן מהותי עקרונות של הגינות משפטית.....	283
68. אין להפוך את ההגנה מן הצדק למכשיר לקיצור תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ויש להקפיד על כך שתיוותר מכשיר להגשמת עקרונות של הגינות וצדק.....	284
69. אדם זכאי לכך שהחלטת הרשויות בעניינו תתקבל מתוך יחס של שוויון כלפיו, ומשכך החלטה מפלה היא החלטה פסולה.....	285
70. משלא הצביע הקובל על פגם בשיקול-הדעת שהוביל להחלטה שלא להגיש כתב אישום - הרי שאין מקום לאפשר לקובל להתעמר בנאשם ולפנות בדרך של הגשת קובלנה פלילית.....	286

71. נפל פגם בהתנהלות המדינה כלפי הנאשם, אשר מעורר תחושה של פגיעה בצדק ובהגינות ההליך.....	287
72. ברור הוא שאין בפנינו מקרה המצדיק את ביטולו של כתב האישום, ולמעשה קבלה של טענת "הגנה מן הצדק" כטענה מהותית שיש בה כדי להשפיע על הרשעתו של המערער.....	289
73. ביטולו זיכוי בשל טענת הגנה מן הצדק בשלב שמיעת הראיות.....	289
74. הגנה מן הצדק - הסתמכות על מצג רשמי של המדינה.....	290
75. הגנה מן הצדק - די להצביע על אי-מתן אפשרות לנאשם לנהל משפט הוגן, או שיש בניהול המשפט כנגדו פגיעה חריפה וממשית בתחושת ההגינות והצדק.....	290
76. הגשת כתב אישום בטרם התבררה תמונת הראיות וטרם ידועה זהותם של העדים איננה ראויה - הגנה מן הצדק.....	291
77. הגנה מן הצדק - אין להעלותה כדבר שבשגרה.....	292
78. הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית - הגנה מן הצדק.....	292
79. אכיפה בררנית - הגנה מן הצדק.....	293
80. היעדר חקירה במשטרה של הנאשם, טרם הגשת כתב האישום, אינה מצדיקה ביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק.....	294
71. הרחבת עקרון ההגנה מן הצדק גם למקרים בהם ההפליה היא פרי מעשה מחדל ורשלנות או, טעות בשיקול-הדעת מצד הרשות - מקרים של אכיפה מפלה שלא מתוך כוונת זדון.....	294
82. הגנה מן הצדק - רק במקרים נדירים ובמשורה.....	295
83. החלטת רשויות האכיפה להעמיד לדין את פלוני ובו בעת להימנע מהגשת כתב אישום נגד אלמוני, החשוד אף באותה פרשה, אינה מקימה בהכרח טענה להגנה מן הצדק על רקע אכיפה בררנית.....	296
84. שימוש בהגנה מן הצדק לביטול כתב האישום: התנהגות בלתי נסבלת של הרשות, התנהגות שערורייתית שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם. טענה שתתקבל רק במקרים נדירים.....	296
85. משניתנה הסכמת המאשימה לביטולו של כתב האישום, לא היה צורך בטיעון המתייחס להגנה מן הצדק.....	297
86. שלושה שלבים לבחינת טענת הגנה מן הצדק.....	297
87. כשם שלמעורבים קיימת זכות לערור על סגירת תיק כך גם התביעה רשאית לשנות החלטתה על-פי שיקול-דעתה בין אם נתגלו עובדות חדשות או מבחינת האינטרס הציבורי.....	298
88. אכיפה בררנית - לא די להוכיח כי רק כנגד הנאשם הוגש כתב אישום, אלא שעל הנאשם להוכיח כי בבסיס ההבחנה בינו לבין אחרים, הדומים לו בנסיבותיהם, שבגינה הוגש כנגדו כתב אישום ניצב מניע פסול.....	298
89. הגנה מן הצדק היא טענה שיש לקבלה במשורה במקום בו יש לתקן עוול ממשי שנעשה כלפי הנאשם במעשיה הנפסדים של רשויות התביעה.....	299

90. חובתה של התביעה היא לבחור באופציה הנורמטיבית, עונשית ההולמת ביותר את טיבו של האירוע הפלילי כפי שהוא מתואר בפרשת העובדות בכתב האישום.....	300
91. על הטוען כנגד סבירות פעולת הרשות הנטל להראות כי נערכה לכאורה הבחנה לא ראוייה בין שווים.....	300
92. לא התקיימו שלושת השלבים שנקבעו בפסק-דין ברוביץ לקיומה של הגנה מן הצדק.....	300
93. שאלת החלת תורת הצבירה על דוקטרינת ההגנה מן הצדק.....	301
94. אכיפה בררנית קיצונית.....	302
95. חוקיות אישור התמרור והצבתו בפועל.....	302
96. קנסות מינהליים שניתנו למפגינים במהלך הפגנות המחאה נגד ראש הממשלה.....	303
97. הרשעתו של המבקש בעבירה של אספקת סם מסוכן.....	303
98. עבירה של הסדר כובל.....	304
99. אין במחדלי החקירה כדי לגרום לסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגנות משפטיות.....	304
100. מחדלי חקירה קשים אשר פגעו בהגנה.....	305
101. גבולות טענת ההגנה מן הצדק.....	305
102. התנאי הבסיסי לאכיפה בררנית הוא הוכחת הפליה ממש, תוך סטיה ממדיניות התביעה.....	306
103. לא כל החלטה המבחינה בין מעורבים במעשי עבירה מגלה חשש לאכיפה סלקטיבית.....	306
104. ויתור מודע על טענת ההגנה מן הצדק.....	306
105. עבירות שחיתות שלטונית.....	307
106. דוקטרינת ההגנה מן הצדק בהליכי הסגרה.....	307
107. מכירת משקה אלכוהולי לקטין.....	308
108. עבירת חברות בארגון טרור.....	308
109. טענות הנאשם טענות בירור עובדתי שמקומו במהלך ההליך ולא ניתן להקדים ולקבוע כי יש בהם כדי ליצור הגנה מן הצדק בשלב זה.....	309
110. ביטול כתב אישום בגין טענת הגנה מן הצדק כשאין מדובר בהתנהגות זדונית או שערורייתית של המאשימה, אלא בהתנהגות רשלנית או שגויה מצידה, שמורה למקרים מיוחדים, ראויים ו"נדירים" בלבד.....	310
111. אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון, במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני-אדם דומים או בין מצבים דומים, לשם השגת מטרה פסולה או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא.....	311
112. הימנעות מהגשת כתב אישום, בנסיבות אותן פירטה התביעה, אינה מהווה אכיפה בררנית ביחס למקרים אחרים בהם הוגש כתב אישום.....	311

113.	אין עבירה כלכלית מורכבת הכרוכה בפענוחן של סוגיות עובדתיות ומשפטיות סבוכות, כעבירת רכוש פשוטה שאין כל קושי לגלותה ולבסס ראיות להגשת כתב אישום בגינה.....	312
114.	ניהול קובלנה פלילית יפגום בעקרונות הצדק וההגינות המשפטית לאור המניע הנפסד העומד מאחורי הגשת הקובלנה.....	312
115.	לא כל התנהגות פסולה של הרשות תגרום לביטול כתב האישום.....	313
116.	האם חומר הדרוש לנאשם לצורך ביסוסה של טענת הגנה מן הצדק משום אכיפה בררנית הוא בבחינת "חומר חקירה" אשר המסלול המתאים להשגתו הוא מכוח סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.....	313
117.	נוכח הקושי הקיים במארג הראיות כנגד א.ש, בית-המשפט לא סבר כי ההחלטה שלא להעמיד את א.ש לדין הינה החלטה רשלנית או מוטעית באופן קיצוני.....	315
118.	השוואה עם העונשים שהוטלו על עדי המדינה.....	315
119.	נוכח קבלת טענתו של המערער בדבר "הגנה מן הצדק", אשר הינה משמעותית ביותר כאמור, החליט למקם את עונשו של המערער בתחתית מתחם הענישה.....	316
120.	טענה ב"כ המערער כי עומדת למערער טענת הגנה מן הצדק. טענה זו לא הועלתה בבית-משפט קמא אין להידרש לה.....	316
121.	הוכחת חוסר עקביות במדיניות התביעה במקרים דומים וטענת הגנה מן הצדק.....	316
122.	ההקלה בעונש כסעד במסגרת הגנה מן הצדק יכולה ללוש כמה צורות.....	317
123.	אין מדובר באפליה בין שווים ובאכיפה בררנית.....	318
124.	המערער לא העמיד לביקורת את הכרעת בית-המשפט קמא לדחות את הטענות מסוג "הגנה מן הצדק" שהעלה במשפטו, וטוב שכך עשה.....	318
125.	טענה כי העובדה שהתביעה לא חקרה כלל את מי מנותני השוחד ולא העמידה אותם לדין מהווה אכיפה בררנית פסולה ומקימה לנאשם 1 "הגנה מן הצדק".....	319
126.	אין מקום לקבל את טענת ההגנה מן הצדק גם במישור העונשי.....	319
127.	מקומן של טענות הגנה מן הצדק בהתייחס להליכי הסגרה.....	319
128.	האם שגה בית-משפט קמא כאשר לא מצא להורות על ביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק?.....	320
129.	הגנה מן הצדק בשל מחדל חקירתי.....	320
130.	אי-מסירת חומרי החקירה ובראשם תמלולי האזנות הסתר, היא פגם היורד לשורשו של הליך.....	321
131.	אכיפה בררנית - גם לנאשם נמחקו הוראות חיקוק אחרות במסגרת הסדר הטיעון עימו.....	321
132.	לא נפל פגם משמעותי בהחלטת המשטרה לא לחקור את המתלוננת.....	322

133.	הגנה מן הצדק בגין "אזלת יד הרשות"	322.....
134.	תקיפת השימוש בהליך פלילי במסגרת "טענת הגנה מן הצדק"	323.....
135.	רצונם של העוררים לקבל "את כל החומרים" מתיקי בית-משפט של אחרים, כדי לבסס טענתם לאפליה פסולה המקימה לשיטתם הגנה מן הצדק והצדקה לביטולו של כתב האישום	323.....
136.	עדות הנאשם נגבתה שלא בהתאם לחוק, שכן לא תועדה, ואולם אין משמעות הדבר, קבלת טענת הגנה מן הצדק באופן אוטומטי	324.....
137.	תחושת הצדק מחייבת התערבות בית-המשפט, המדובר בהתערבות מדודה	325.....
138.	הגנה מן הצדק - לא ניתן להכריע בשלב הטענות המקדמיות	326.....
139.	בית-המשפט, במסגרת טענה להגנה מן הצדק, לא ישמש כ"תובע על" הבוחן את הקרביים של שיקול-הדעת של הפרקליטות בהחלטתה ויש להחזיק את רשויות האכיפה בחזקת תקינות המעשה המינהלי	326.....
140.	טענת ההגנה מן הצדק עשויה לעלות על-ידי הנאשמת בהליך אחר, זאת ככל שתידרש לחזור ולעמוד למשפט פלילי באותו עניין בו עוסקת הקובלנה	327.....
141.	הגם שהנאשם הצביע על פסול אף בהתנהלות הקובל, אין בכך כדי להקים לו הגנה מן הצדק כנגד הקביעה כי בצע עבירה	328.....
142.	המחדל לא מצדיק הענקת סעד קיצוני בדמות ביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק	329.....
143.	עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי והוגן	330.....
144.	שיהוי ניכר בהגשת כתב האישום עשוי להביא להחלתו של עקרון ההגנה מן הצדק. אולם החלטה מסוג זה שמורה למקרים חריגים, ובהתקיים מספר תנאים מצטברים	331.....
145.	לא ניתן לטעון לקיומה של אפליה כזו או אחרת, מבלי להניח תשתית עובדתית המקימה, לכל הפחות, בסיס ראשוני לקיומה	332.....
146.	יש להבחין בין אכיפה בדרנית שישודה בטעמים מפלים ועל-כן היא פסולה, לבין אכיפה חלקית המבוססת על נימוק ענייני	332.....
147.	במסגרת טענת הגנה מן הצדק בהליך של קובלנה פלילית, יש להרחיב את "ארגז הכלים" העומד לרשות בית-המשפט	333.....
148.	אכיפה בדרנית - האם הרשות הפלגה בין הנאשם לבין נאשמים פוטנציאליים אחרים, שכלפיהם לא ננקטה אותה אמת-מידה	334.....
149.	דוקטרינת ההגנה מן הצדק יוצרת תריס ומגן מפני ניהול משפט פלילי נגד אדם אם ניהול המשפט הפלילי נגדו סותר באופן מהותי עקרונות של הגינות משפטית	335.....
150.	אין להפוך את ההגנה מן הצדק למכשיר לקיצור תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ויש להקפיד על כך שתיוותר מכשיר להגשמת עקרונות של הגינות וצדק	336.....

151.	אדם זכאי לכך שהחלטת הרשויות בעניינו תתקבל מתוך יחס של שוויון כלפיו, ומשכך החלטה מפלה היא החלטה פסולה	337
152.	משלא הצביע הקובל על פגם בשיקול-הדעת שהוביל להחלטה שלא להגיש כתב אישום - הרי שאין מקום לאפשר לקובל להתעמר בנאשם ולפנות בדרך של הגשת קובלנה פלילית	339
153.	נפל פגם בהתנהלות המדינה כלפי הנאשם, אשר מעורר תחושה של פגיעה בצדק ובהגינות ההליך	340
154.	ברור הוא שאין בפנינו מקרה המצדיק את ביטולו של כתב האישום, ולמעשה קבלה של טענת "הגנה מן הצדק" כטענה מהותית שיש בה כדי להשפיע על הרשעתו של המערער	341
155.	הנחיות מינהליות -סטיה מהן - ביטול כתב האישום מחמת "טענה מן הצדק"	342
156.	אפליה בין נאשמים וביטול כתב אישום מחמת "טענה מן הצדק"	343
157.	הגשת כתב האישום בעקבות ערר על סגירת התיק	344
158.	קבלת טענה מכוח הגנה מן הצדק, משמעה ביטול כתב האישום ולא זיכוי	346
159.	אכיפה בררנית היא, כידוע, בין שווים ואולם אינה קיימת במקום בו קיים שוני	347
160.	טענת הנאשם, ננקטה נגדו אכיפה בררנית שפגעה פגיעה קשה בעקרון השוויון	347
161.	בקשה להורות על ביטול כתב האישום	347
162.	פגם בעצם פיצול האירוע לשני הליכים פליליים שונים, אשר מקים פגיעה בתחושת הצדק וההגינות המשפטית	348
162.	טענה בדבר אי-חקירת נציגיה המוסמכים של הנאשמת 1	348
163.	פגמים שנפלו בהתנהלות היחידה החוקרת	349
164.	טענה מקדמית לפיה יש להורות על ביטול כתב האישום	349
165.	ביטול כתב הקובלנה מחמת הגנה מן הצדק	349
166.	שיהוי משמעותי עשוי להעניק לנאשם הגנה מן הצדק עד כדי ביטול כתב האישום	350
167.	טענות הגנה מן הצדק, ובכלל זה קיומה של הבטחה שלטונית ואכיפה בררנית	350
168.	בתי-המשפט השונים חזרו וקבעו כי דוקטרינת ההגנה מן הצדק תיושם רק במקרים יוצאי דופן ולא בנקל יבטל בית-המשפט כתב האישום עקב טענה של הגנה מן הצדק	351
169.	טענת ההגנה נטענה בעלמא	351
170.	קיומו של פגם כלשהו בהתנהלות המאשימה	351
171.	טענות לאכיפה בררנית ולהתנהגות שערורייתית של הרשות	352

172. לכאורה יש מקום לקבל טענת "אכיפה בררנית" המקימה "הגנה מן הצדק".....	352
173. בית-משפט לענייני תעבורה.....	353
173.1 ביטול/זיכוי בשל טענת הגנה מן הצדק בשלב שמיעת הראיות.....	353
173.2 הגנה מן הצדק - הסתמכות על מצג רשמי של המדינה.....	353
173.3 הגנה מן הצדק - די להצביע על אי-מתן אפשרות לנאשם לנהל משפט הוגן, או שיש בניהול המשפט כנגדו פגיעה חריפה וממשית בתחושת ההגינות והצדק.....	354
173.4 הגשת כתב אישום בטרם התבררה תמונת הראיות וטרם ידועה זהותם של העדים איננה ראויה - הגנה מן הצדק.....	355
173.5 הגנה מן הצדק - אין להעלותה כדבר שבשגרה.....	355
173.6 הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית - הגנה מן הצדק.....	356
173.7 אכיפה בררנית - הגנה מן הצדק.....	357
173.8 היעדר חקירה במשטרה של הנאשם, טרם הגשת כתב האישום, אינה מצדיקה ביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק.....	357
173.9 הרחבת עקרון ההגנה מן הצדק גם למקרים בהם ההפליה היא פרי מעשה מחדל ורשלנות או, טעות בשיקול-הדעת מצד הרשות - מקרים של אכיפה מפלה שלא מתוך כוונת זדון.....	358
173.10 הגנה מן הצדק - רק במקרים נדירים ובמשורה.....	358
173.11 החלטת רשויות האכיפה להעמיד לדין את פלוני ובו בעת להימנע מהגשת כתב אישום נגד אלמוני, החשוד אף באותה פרשה, אינה מקימה בהכרח טענה להגנה מן הצדק על רקע אכיפה בררנית.....	359
173.12 שימוש בהגנה מן הצדק לביטול כתב האישום: התנהגות בלתי-נסבלת של הרשות, התנהגות שערורייתית שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם. טענה שתתקבל רק במקרים נדירים.....	360
173.13 משניתנה הסכמת המאשימה לביטולו של כתב האישום, לא היה צורך בטיעון המתייחס להגנה מן הצדק.....	360
173.14 שלושה שלבים לבחינת טענת הגנה מן הצדק.....	361
173.15 כשם שלמעורבים קיימת זכות לערור על סגירת תיק כך גם התביעה רשאית לשנות החלטתה על-פי שיקול-דעתה בין אם נתגלו עובדות חדשות או מבחינת האינטרס הציבורי.....	361
173.16 אכיפה בררנית - לא די להוכיח כי רק כנגד הנאשם הוגש כתב אישום, אלא שעל הנאשם להוכיח כי בבסיס ההבחנה בינו לבין אחרים, הדומים לו בנסיבותיהם, שבגינה הוגש כנגדו כתב אישום ניצב מניע פסול.....	362

173.17	הגנה מן הצדק היא טענה שיש לקבלה במשורה במקום בו יש לתקן עוול ממשי שנעשה כלפי הנאשם במעשיה הנפסדים של רשויות התביעה.....	363
173.18	חובתה של התביעה היא לבחור באופציה הנורמטיבית, עונשית ההולמת ביותר את טיבו של האירוע הפלילי כפי שהוא מתואר בפרשת העובדות בכתב האישום.....	363
173.19	על הטוען כנגד סבירות פעולת הרשות הנטל להראות כי נערכה לכאורה הבחנה לא ראוייה בין שווים.....	364
173.20	לא התקיימו שלושת השלבים שנקבעו בפסק-דין בורוביץ לקיומה של הגנה מן הצדק.....	364
173.21	פעולות המאשימה בתיק זה והגשת כתב האישום לאחר חקירת המעורבים, איסוף ראיות ושקילת הנתונים, כפי שפורט במסגרת טענות הצדדים בכתב, מלמדות כי לא נסתרה חזקת התקינות המינהלית וכי המאשימה לא פעלה בשרירותיות בעצם הגשת כתב האישום כנגד הנאשם.....	365
173.22	עתירתה של ב"כ הנאשם לביטול כתב האישום ולמצער להתליית ההליך, מתבססת על תיקון חקיקה מתוכנן בעטיו אפשר שיוסר הפגם הפלילי הכרוך בנהיגתו הנטענת של הנאשם בשכרות.....	367
174.	בית-הדין לעבודה.....	373
174.1	שיהוי בהגשת כתב האישום וגרימת נזק ראיתי.....	373
174.2	בנסיבות האמורות של הגשת כתב האישום לא היתה התנהגות בלתי-נסבלת של הרשות אשר עולה כדי פגיעה בזכויות מהותיות או דיוניות של הנאשמים או ביכולתם להתגונן כראוי בפני כתב האישום.....	374
174.3	העסקה ללא היתר והעסקה ללא ביטוח רפואי של עובדת בעלת אזרחות פיליפינית.....	375
174.4	עקרונות צדק והגינות משפטית.....	375
174.5	החוק אינו מטיל חובה על המאשימה לנקוט בהליך של הסדר מותנה עם הנאשמים.....	376
174.6	המניע לפתיחה בחקירה.....	376
174.7	לא כל מעשה נפסד שעשו הרשויות יצדיק את המסקנה לבטל כתב אישום מטעמי הגנה מן הצדק.....	377
174.8	טענה לפיה המאשימה אינה נוהגת להגיש כתבי אישום בעבירות המיוחסות.....	377
174.9	שיהוי ניכר בהגשת כתב האישום.....	378
174.10	טענת הנאשמים להגנה מן הצדק בשל הפעלת שיקול-דעת המאשימה באופן בלתי-סביר.....	378
174.11	המאשימה פעלה בעניינם באופן שונה מהאופן שבו פעלה בעניינם של הנאשמים האחרים.....	379

174.12	התעמרות והתנכלות	379
174.13	הפליה לרעה	380
175	בית-המשפט לעניינים מקומיים	380
175.1	ניהול עסק ללא רישיון	380
175.2	מתן הזדמנות לחשוד למסור גרסה טרם הגשת כתב אישום	380
175.3	אי-הסכמת המאשימה להחזיר את התיק להליך של הסדר מותנה	381
175.4	פגם באזהרת הנאשם כחשוד בטרם חקירתו	381
175.5	קיים קושי לקבוע שנפל פגם בהתנהלות הרשות המאפשר היוקדות לטענה מקדמית של הגנה מן הצדק בנסיבות שפורטו בכתב	381
175.6	עבירות של שימוש במקרקעין ללא היתר	382
175.7	גילוי מידע ומסמכים בנוגע למדיניות ענישה מפלה	382
175.8	המבקשות עמדו בנטל הראשוני והציגו תשתית ראיתית לכאורית אשר יש בה די כדי לחייב את המאשימה להציג מידע באשר לאכיפה	382
175.9	אין מקום להחלה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק בהליך מינהלי של צו הריסה	383
175.10	התאמת המקרה להסדר מותנה	383
175.11	הטענה בדבר אי-זימון נאשם 2 לחקירה, או אי-גביית גרסתו כנדרש	384
175.12	משביטול כתב האישום נעשה בשלב דיוני זה - סמכות בית-הדין על-פי דין מוגבלת לביטול המשפט בלבד	384
175.13	האם העובדה שההתראה מוענה לבנה של הנאשמת ולא לנאשמת עצמה צריך להוביל לתוצאה של ביטול כתב האישום?	384
175.14	טענה לפסול או פגם בכתב האישום	385
175.15	מקרים רבים של בניה ללא היתר ובחריגה אשר לא הוגשו בגינם כתבי אישום	385
175.16	האם הגשת כתב האישום בתיק דן נעשתה בשיהוי המצדיק את ביטול כתב האישום מטעמים של הגנה מן הצדק?	385
175.17	טענה כי עצם הגשת כתב אישום פוגע בעקרונות הצדק וההגנות	386
175.18	טענת הנאשמת כי הרשות פעולה כלפיה באופן בלתי-הוגן בסתירה לעקרונות הצדק וההגנות	386
175.19	סככות נוספות שלא ננקטו כנגדן פעולות אכיפה מטעם המשיבה	387
176	תכנון ובניה	387
176.1	כתב אישום הוגש נגד הבעלים, אולם נגד המשתמש בפועל, שזוהתו ידועה למאשימה, לא הוגש כתב אישום - הטענה נדחתה	387

176.2	טענתו העיקרית של הנאשם היא למעשה טענה מסוג "הגנה מן הצדק" בנוגע לאי מסירת התראה וזימון לחקירה טרם הגשת כתב אישום.....	388
176.3	המבקש בבקשה עתר לקבלת נתונים שלטעמו יבססו טענה של אכיפה בדרנית.....	388
176.4	לשיטתו של הסניגור, יש מקום לבטל את האישום נוכח קיומה של "הגנה מן הצדק" (לפי סעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב)), משלא ניתן לנאשם 1 יומו לצורך מסירת גרסתו קודם לפתיחת הליך זה.....	388
176.5	לשיטתו של הסניגור, יש מקום לבטל את האישום נוכח קיומה של "הגנה מן הצדק" משלא ניתן לנאשמת יומה לצורך מסירת גרסתה קודם לפתיחת הליך זה.....	391
176.6	איני סבורה כי החלטת המאשימה להעמיד לדין את הנאשמת בגין עבירות בניה שבוצעו, לכאורה, בדירה הרשומה על שמה ובה היא מתגוררת, תוך בחירה שלא להעמיד לדין את אביה (בנוסף או בנפרד), היא החלטה כה "חריגה ושערורייתית" הגורמת לפגיעה בתחושת הצדק האוניברסלי ומצדיקה ביטול כתב האישום במסגרת טענה מקדמית.....	395
177.	לאחר שבחנתי את התנהלות הצדדים לאורך ניהול ההליך ועיינתי בטענות הצדדים, נחה דעתי כי נפלו פגמים/מחדלים שהצטרפותם יחד גרמה לפגיעה חמורה בהגנת הנאשם.....	395
178.	איני אומר שאין מקרים בהם חלוף הזמן יכול לבסס טענה של הגנה מן הצדק, אולם אני סבור שיש לבחון את הטענה תוך כדי הדיון ולראות כיצד חלוף הזמן מעורר קושי של ממש בניהול ההליך.....	404
179.	באשר לטענותיה של ב"כ הנאשמת בדבר נסיבותיה של הנאשמת, לרבות התרחשות האירוע כחודשיים בלבד לאחר לידה ראשונה והאינדיקציות הברורות לכך, לטענתה, שהנאשמת סבלה באותה עת מדיכאון אחרי לידה, הרי שאין נסיבות אלה מצדיקות את ביטול כתב האישום כטענה מקדמית וייתכן ועשוי להיות להן מקום בשלב מאוחר יותר, במידת הצורך.....	404
פרק י"ד:	דיון בטענה מקדמית - סעיף 150 לחוק.....	405
פרק ט"ו:	טענות מקדמיות בשלב אחר של המשפט - סעיף 151 לחוק.....	413
פרק ט"ז:	עיון בחומר החקירה - סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי ואכיפה בדרנית.....	417
פרק י"ז:	צו להמצאת מסמכים ומוצגים - סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי ואכיפה בדרנית.....	421
פרק י"ח:	עניינים שונים.....	429

1. בית-המשפט לא יטה אוזן קשבת לטענה שלפיה אין להשיב לאשמה אם הובאו ראיות בסיסיות, אם כי דלות, להוכחת יסודותיה של העבירה שפרטיה הובאו בכתב האישום. ראיות בסיסיות לעניין זה אין משמען כאמור ראיות שמשקלן והיקפן מאפשר הרשעה על אתר, אלא ראיות במידה היוצרת אותה מערכת הוכחות ראשונית, המעבירה את הנטל של הבאת הראיות (להבדיל מנטל השכנוע) מן התביעה לנאשם 429.
2. פגם בכתב האישום מחמת ניסוח עמום - כתב האישום הוא המסמך המכונן של ההליך הפלילי. הוא שוטח בפני הנאשם את המעשים והמחדלים המיוחסים לו, ופורש בפניו את הנרטיב הפלילי של מעשיו המגבשים לטענת המדינה את העבירות אותן ביצע. הוא פורט בפניו את עדי התביעה העתידיים להעיד נגדו והמבססים את כתב האישום. בדרך זו מתאפשר לו להיערך להליך הפלילי ולכלכל את צעדיו בהתאם. לצד זאת, כתב האישום מקים עבור הנאשם - לנוכח מאפייניו אלו של כתב האישום, נקבע כי נדרשת הקפדה של ממש על ניסוחו 429.
3. נאשם רשאי להעלות טענה בדבר פגם בכתב האישום או בטלותו במסגרת טענה מקדמית לפי סעיף 149(3) לחסד"פ. טענה זו טעונה ביסוס מצד הנאשם האוחז בה. בידי המבקשים מצוי זה מכבר חומר אשר לכאורה אמור לבסס את טענתם לאי-חוקיות או חוסר סמכות, מחמת אי-עמידה במגבלות זמנים. ככל שהטענה תועלה על ידי המבקשים, יוכל בית-המשפט, אם ימצא לנכון, להורות לתביעה לפרט תגובתה ולמסור מידע נדרש לצורך בירור והחלטה בטענה כזו. הליך זה אמור להתנהל בפני המותב הדין בתיק ואין לכך ולא כלום עם הליך בקשה לפי סעיף 74 לחסד"פ 430.
4. המערער צודק בטענתו לפיה החלטת התביעה להגשת כתב אישום הלוקה בכשלים מינהליים ניתן לתקוף במסגרת ההליך הפלילי גופו, והמסגרת המתאימה לדיון בהחלטת התביעה להגשת כתב אישום היא דוקטרינת הגנה מן הצדק המעוגנת בסעיף 149(10) לחסד"פ 430.
5. נאשם אכן רשאי להעלות טענה בדבר אכיפה בררנית במסגרת טענה מקדמית לפי סעיף 149(10) לחסד"פ או בשלב מאוחר יותר של המשפט (סעיף 151 לחסד"פ). טענה זו טעונה ביסוס מצד הנאשם 430.
6. בהלכת בורוביץ' אף נקבע המבחן התלת-שלבי לצורך עריכת מלאכת האיזון בין השיקולים השונים: בשלב הראשון בוחן בית-המשפט את הפגמים שנפלו בהליך ואת עוצמתם; בשלב השני נבחנת השאלה האם בקיום ההליך הפלילי חרף הפגמים הללו, יש משום פגיעה בתחושת הצדק וההגינות; ובשלב השלישי מעניק בית-המשפט את הסעד ההולם המאזן כראוי בין השיקולים, האינטרסים והערכים העומדים ביסוד ההליך הפלילי, לבין הפגמים שנפלו בהליך 431.

7. אשר לטענה כי היה מקום לבטל את כתב האישום, שהוגש בניגוד להנחיית היועץ המשפטי לממשלה - בהתאם לסעיפים 149, 150 ו-151 לחוק סדר הדין הפלילי, טענות מקדמיות, לרבות טענה בדבר פגם או פסול בכתב האישום, יש לטעון לאחר תחילת המשפט. לגבי מרבית הטענות ניתן להעלותן גם בשלב אחר של המשפט, אך לא כך הדבר באשר לטענה לפגם או פסול בכתב האישום.....431	
8. הפגמים בהליך, עליהם הצביעה ההגנה, אינם ברף חומרה גבוהה. כפי שעולה מתגובת המאשימה, חומרי החקירה הועברו לידי ב"כ הנאשם או הועמדו לעיונו תוך זמן סביר, לרבות רשימת חומרי החקירה, הגם שביחס לחלק מהחומרים חל איכות. באשר לדו"ח המעצר שחלק ממנו לא אותר, לא ניתן כבר עתה, בשלב זה, בטרם נשמעו כלל הראיות בתיק, לקבוע כי אובדן הדו"ח, הביא לפגיעה אנושה באפשרות הנאשם להתגונן ולעמוד על חפותו, או בזכותו להליך הוגן, מה גם שמתגובת המאשימה עולה כי קיימות ראיות נוספות הנוגעות לשלב מעצרו של הנאשם, וכי טענת האליבי שהעלה הנאשם, נשללה על בסיס עדויות בני משפחתו - בית-המשפט לא שוכנע כי הפגמים עליה הצביעה ההגנה, הביאו לפגיעה קשה בזכות הנאשם להליך הוגן, ולפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות.....431	
9. בחינת ענייננו בהתאם למבחן התלת-שלבי שנקבע בהלכת בורוביץ' מביא למסקנה כי גם אם היה על המשטרה או על הפרקליטות לפנות למח"ש, מסקנה שכאמור לא מצאתי שהיא מתקיימת במקרה זה, לא היה בהפרת החובה האמורה כדי להביא לביטול כתב האישום.....432	
10. במקרה הנדון, הפגם הנטען אשר התגלה בהליך, כרוך באי-הצלחת המאשימה להביא את המתלוננת למתן עדות במשך שלוש ישיבות. ברי כי הדבר גורם להתמשכות הליכים ולאי-נוחות עבור הנאשם ובא-כוחו. לצד זאת, מדובר במתלוננת שהינה בת זוגו של הנאשם, אם ילדיו, אשר ידעה על מועד הדיון הראשון, נמנעה במכוון מלהתייצב בבית-המשפט, ובגין הפרת התחייבותיה להתייצב להמשך הדיונים הוצאו כנגדה צווי הבאה. המאשימה עשתה פעולות שונות כדי לממש את צווי ההבאה, והמסמכים התומכים בכך הוצגו בפני בית-המשפט מפעם לפעם, והיוו בסיס לחידוש צווי הבאה כנגדה - בנסיבות אלו, ספק אם מדובר בפגם, ובכל מקרה אין מדובר בפגם בעוצמה גבוהה, וודאי שלא בעוצמה לאורה ניתן לסבור כי ההליך מתנהל בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.....432	
11. כידוע, "הגנה מן הצדק" אשר קבועה בסעיף 149(10) בחוק סדר הדין הפלילי הוגדרה כהגנה מפני אחריות פלילית באותם מקרים שבהם ניהול ההליך נגד הנאשם נוגד עקרונות צדק בסיסיים. היא פותחה במשפטנו במסגרת ההלכה הפסוקה.....432	
12. בסעיף 149(10) לחסד"פ נקבע כי ניתן לבטל כתב אישום מקום בו הגשתו או ניהול ההליך הפלילי, עומדים בסתירה מהותית לעקרונות הצדק וההגינות המשפטית.....432	

13.	דוגמאות פסיקה נוספות.....	433
-----	---------------------------	-----